10/03.2010
çərşənbə
43 (2115)

İŞGÜZAR

mərkəz

www.merkez-az.com

20 qəpik

təklif

Qadınlar üçün kupelər ayrı təşkil edilməlidir

"ELS" Müstəqil Araşdırmalar Mərkəzi dəmir yolunda sərnişin daşıma sisteminin təkmilləşdirilməsini təklif edir

«Hər gün ictimai nəqliyyat dünyada yüz minlərlə sərnişinə mənzil başına çatmağa imkan yaradır. Bu zaman sərnişinlərin təhlükəsiz və rahat hərəkətinin təşkilinə çox böyük diqqət yetirilir. Məhz bu məqsədlə son illərdə bir çox ölkədə sərnişinlərin cinsindən asılı olaraq onların kupelərdə ayrı yerləşdirilməsi tətbiq edilir. Belə ki, Rusiyada dəmir yolunda sərnişinlər üçün daha rahat şəraitin yaradılması məqsədi ilə on ilə yaxın müddətdə ayrı "kişi" və "qadın" kupeləri təşkil olunan qatarlar hərəkət edir. Analoji qatarlar Ukrayna və Belarusda da tətbiq olunur. Sərnişinlərin cinslərinə müvafiq olaraq ayrı-ayrı yerləşdirilmə sxemləri xeyli vaxtdır ki, Qərbi və Mərkəzi Avropa ölkələrində müvəffəqiyyətlə işlənilir. Burada nəinki "kişi" və "qadın" kupeləri, hətta "kişi" və "qadın" vaqonları təşkil olunur. Azərbaycanda isə bu günə olan vəziyyətə görə ictimai nəqliyyatın bütün növlərində kişi və qadınlar belə seçim imkanından məhrumdurlar. Bu da onlar üçün səfərlər zamanı müəyyən problemlər yaradır. Misal üçün dəmir yolu nəqliyyatı. Qatarlara biletlərin qeydiyyat və satışı elə təşkil olunub ki, bilet alınan zaman sərnişin yol yoldaşları haqqında ən lazımi və elementar məlumatı belə əldə etmək iqtidarında deyil».

Bu fikirlər "ELS" Müstəqil Araşdırmalar Mərkəzinin açıqlamasında yer alıb. Qurumdan bildirilib ki, əgər sərnişin, xüsusən də qadınlar, yol yoldaşlarının kim olacağından asılı olaraq (kişi və yaxud qadın) kupeni seçmək istəsələr kassirlər onlara heç bir köməklik göstərə bilməzlər, çünki onların istifadə etdikləri elektron proqramda biletləri almış sərnişinlər barədə məlumat ümumiyyətlə yoxdur. Ona görə də biletin alınması kor-koranə "Allaha pənah" prinsipi ilə baş verir. Nəticədə qadın kupedə üç kişi ilə birgə səfər etməli ola bilər. Bu həm onun üçün, həm də kişilərin özləri üçün müəyyən narahatçılıqlar yaradır. Qadının kişi kampaniyasında olması və adətən aşağı yataq yerində yerləşməsi onların səfərinin gedişatına düzəlişlərin edilməsinə səbəb olur. Belə ki, gec yatmaq, kişilərə xas olan söhbətləri aparmaq, yol oyunlarını oynamaq və s. Müəyyən vaxtı yad kişilərin əhatəsində keçirən qadın özünü heç də rahat hiss etmir. Bu məqamda hər iki cinsin nümayəndəsi üçün diskomfort yaranır. Bu isə onların həm sərnişin kimi hüquqlarının ciddi şəkildə pozulması, həm də bir insan kimi narahatçılıq keçirməsi ilə nəticələnir.

Yol yoldaşlarının seçiminin mümkün olmaması problemi SV vaqonlarının sərnişinləri üçün [illegible] bilet alan qadın kiminlə kupedə təkbaşına qalacağını bilmir və çox vaxt bu onun ailəsində ciddi müzakirə obyektinə çevrilir. Vaqonlarda isə tez-tez eyni mənzərə müşahidə olunur: qadın sərnişinlərin axtarışı və yerlərin dəyişdirilməsinə səy göstərilməsi halları. Lakin elə bir hal da olur ki, yalnız bir qadın tək səfər edir, qalanları isə öz ailə üzvləri ilə, boş kupe isə yoxdur. Belə hallarda səfəri reallaşdırmaq məcburiyyətində olan və yerini vaqonda dəyişəcəyinə ümid edən qadının səyləri nəticəsiz qalaraq əsəbilik, həyəcan və korlanmış əhval-ruhiyyə ilə nəticələnir. Kişi sərnişinləri də kiminlə yol yoldaşı olmalarına heç də laqeyd yanaşmırlar. Ənənələrimiz, cəmiyyətimizdə daima qorunan əxlaq normalarına uyğun yerlərin tənzimlənməsi cəhdləri boşa çıxanda sonradan müxtəlif problemlərin yaranması ehtimalını istisna etmək olmaz.

Mərkəzin keçirdiyi sərnişinlərin ekspress-sorğusu nəticəsində qaldırılan məsələnin bir çox qadın və kişiləri narahat etdiyi müəyyən olunub. Sorğuya cavab verən qadınların 92,4%-i qadınlar üçün xüsusi kupelərin ayrılmasını dəstəkləyib, 3,1%-i adətən tək səyahət etmədiklərini bildirib, 3,4%-i cavab verməyə çətinlik çəkib və yalnız 1,1%-i onlar üçün fərqin olmadığını bildiriblər. Sorğu ilə əhatə olunan kişilər də qadınların ayrıca səyahət etmələri üçün müvafiq şəraitin yaradılmasının tərəfdarı çıxa- [illegible] səmərəli olduğunu vurğulayıblar. Belə ki, cavab verən kişilərin 76,4%-i ayrı "qadın" kupelərinin təşkil edilməsini, 9,2%-i isə "kişi" kupelərinin təşkilini təklif edib, 6,1%-i qiymətləndirə bilməyib, 8,3%-i isə onun üçün heç bir fərqinin olmadığını söyləyiblər. Ayrı kupelərin təşkilinin zəruriliyini sorğuya cavab verənlər sərnişinin rahatlığı (53,2%) və təhlükəsizliyi (16,1%), milli adətlərimiz və islam dəyərlərinə uyğun olması (25,8%) və başqa səbəblərlə əsaslandırıblar. Birgə səfərləri qiymətləndirən qadınların bir qismi bəzən səfərə tək çıxdıqlarına görə qatara yox, avtobusa üstünlük verdiklərini (27,6%), gündüz uzanıb dincəlmək, gecə isə yatarkən narahatçılıq keçirdiklərini (26,7%), kişilərlə bir kupedə tək olmamaq üçün plaskartla səfər etmək məcburiyyətində olduqlarını (21,3%), kişilərin özlərinə məxsus kampaniyasının üzvü olmaq məcburiyyətində olaraq onların söhbətlərini eşitməmək (19,4%), hətta kişilərin gecə xoruldamaqlarını (5,0%) eşitməməyin vacibliyini bildiriblər.

Mərkəz Dövlət Dəmir Yol İdarəsinin Sərnişin Daşıma İstehsalat Birliyinə müraciət edərək ölkəmizdə "qadın" kupelərinin təşkili məsələsinin gündəmdə olub-olmaması barədə sual verib. Həmçinin sərnişinlərin seçiminə uyğun yerlərin satışının tənzimlənməsini təmin etmək məqsədilə heç olmasa biletlərin satışının qeydiyyatını aparan [illegible] dair məlumatların daxil edilib-edilməməsi məsələsini öyrənmək istəyib. Cavab olaraq bu məsələnin indiyədək müzakirə subyekti olmadığı və təbii ki, belə qeydiyyatın aparılmasının nəzərdə tutulmadığı, sərnişinlərin cinsi barədə məlumatların proqrama daxil edilməsininsə biletlərin satışının tam kompyuterləşdirilməsindən sonra mümkün ola biləcəyini söyləyiblər.

Qurum qeyd edir ki, ölkəmizdə qadınların istədikləri halda ayrıca kupe və plaskartlarda səfər etmələri üçün münasib şərait mövcuddur: «Bizim daxili dəmir yolu marşrutlarının müddəti sutkadan az çəkir və burada sərnişinlərin dəyişməsi o qədər də intensiv deyil. Bu gün "bron" kimi tanınan yerlərin bir qisminin qatarın yola düşməsinə yaxın müddətədək saxlanılması və satışa buraxılmaması, lazım olmadığı halda isə satışa buraxılması mexanizmi daima istifadə edilir. Biz bu təcrübənin üstün cəhətlərindən yararlanaraq hər bir kupe və ya SV vaqonunda qadınlar üçün müəyyən kupelərin ayrılmasını təklif edirik. Hesab edirik ki, buna nail olunsa ilk növbədə kassirlər bilet alan qadınların yol yoldaşlarının kim olacağı sualına dəqiq cavab verə biləcəklər. Əgər "qadın" kupelərinə heç bir dənə də bilet satılmasa, bu zaman "bron" yerlərinin satışı mexanizmini tətbiq etmək olar. Lakin qeyd etdiyimiz kimi, keçirdiyimiz sorğuya cavab verən qadınlar tək səfər etmək məcburiyyətində olduqları zaman çox vaxt qatar yox, avtobusdan istifadə etməli olurlar. Baxmayaraq ki, avtobusda keçirdikləri yuxusuz və narahat gecə qatarda olan [illegible] lə müqayisə edilə bilməz. Bu da "qadın" kupelərinin təşkil olunduğu halda qatara üstünlük verən qadınlarımızın sayının bir qədər artımı və nəticədə bu kupelərinin doldurulmamasının riskinin azalmasını proqnozlaşdırmağa əsas verir».

«İnformasiya şöbəsi»

diaspor

Ziqendə Azərbaycan günü keçirilib

Almaniyanın Ziqen şəhərində Azərbaycanlı Tələbələr və Elmi İşçilər Birliyinin (ATEİB) təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Günü keçirilib. Bu barədə «Mərkəz»ə Diaspora İş üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Məlumata görə, tədbiri giriş sözü ilə birliyin sədri Samir Abbasov açıb. Sonra birliyin maliyyə məsələləri üzrə koordinatoru Telman Əliyev «ATEİB-in fəaliyyəti», Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin (ADİU) müəllimi Elşən Bağırzadə isə «Alman-Azərbaycan iqtisadi əməkdaşlığı: mövcud durum və perspektivlər» mövzularında çıxış ediblər. Azərbaycanlı tələbələr və elmi işçilər müxtəlif mövzular ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar. Tədbirin rəsmi hissəsindən sonra qonaqlar üçün Novruz süfrəsi təşkil edilib. Tədbirə Almaniyanın müxtəlif universitetlərində təhsil alan gənclərimiz qatılıb. Frayberq, Kiel, Köln, Düsseldorf, Berlin şəhərlərindən tədbirə gələn tələbələr xüsusilə aktivlik göstəriblər.

ATEİB sədri S.Abbasov və ADİU-nun müəllimi E.Bağırzadə Köndə fəaliyyət göstərən Almaniya Gənc Türklər Ocağındakı (AGTO) «Türkiyənin Türk Dünyası ilə bağlı əməkdaşlıq və inkişaf strategiyaları» mövzusunda keçirilən konfransda da iştirak ediblər. Tədbirdə AGTO-nun başqanı Şahin Göksu, E.Bağırzadə çıxış ediblər. Konfransda türk gəncliyinin və ümumilikdə türk dünyasının ictimai, iqtisadi və digər sahələrə aid problemləri müzakirə olunub. Tədbir çərçivəsində ATEİB-in və AGTO-nun gələcəkdə birgə layihələr həyata keçirməsi imkanları barədə də danışılıb.

Səxavət